

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 14 ДЕКАБРДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

• 1990 йил 13 февраль • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДА МУЗОКАРАЛАР

6 февраль

Шарқий Европада юз бераётган ҳодисаларга беради қараб туриб бўлмас керак, деди Сийсий Бюро аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев. У ерда хилма-хил жараёнлар ҳозир бўлмоқда ва турли натижаларга олиб келимолди, лекин қонуният битта: танглик қанча чуқур бўлса, унинг оқибатлари ҳам шунчалик оғир. Демак, ўзгаришлар жиддий суратда келишмоқда. Ташвишли воқеалар эса 1953 йилда ҳам, 1956 йилда ҳам, 1968 йилда ҳам, 1980 йилларда ҳам бўлган эди. Айниқса, Германия масаласи мураккаб бўлиб, у кўпгина сабабларга кўра чуқур фикр юритишни талаб қилади. Ҳозир мана шу соҳада жуда фаол сийсий-дипломатия иши олиб боришмоқда.

Бу ерда бошқа масала ҳам — бизнинг муносабатимиз масаласи ҳам кўзгалмоқда. Бу масала Сийсий Бюрода бир неча бор кўтарилди ва ҳозир узи-кесил ҳал қилиш учун ҳали эрта. Шунга қарамай, модомки, биз ўз ҳонодонимизда эркинлик ва демократия принципларини эълон қилаётган эканмиз, бошқаларнинг шундай қилиш ҳуқуқини инкор этиб бўладими. Модомки, биз 1985 йилдаёқ социал йўлни эркин танлашни эълон қилган эканмиз, бутун ана шу регионлардаги воқеаларнинг тўхтатиб қилиш учун қандайдир сехрли чоралар кашф этиш беғавонлик бўлур эди. Халқ ҳамма нарса аён бўлгани йўқ, лекин бир нарса очик кўриниб турибди: воқеаларнинг бориши, айниқса, мамлакатимиз ҳаёотининг нуктаи назаридан диққат билан кузатишимиз керак.

Нотик сийсий вазиятнинг муҳимлигини таъкидлаб, дастур лойиҳасини қўллаб-қувватлади.

Дастурга киритилган қўғина нарсалар кечанига социализм йўлидаги мурватларни ёмон ният билан олиб ташлаб деб ҳисобланган эди, бутун эса улар амалда ҳаётимизга кириб келмоқда. Бу ҳол ишда сифат ўзгаришларни қилишни,

(Давоми. Боши газетанинг 7, 8, 9 ва 10 февраль сонларида).

юксак даражадаги билимдонликни талаб қилади, чунки фақат билимгина одамни янгиликлардан, билимсизлик эса — мастулиятдан ҳоли қилади.

Дастур лойиҳасини бир вақтнинг ўзига ҳам ўнг қўли, ҳам сўл қўли яратган, деб ҳисобловчилар билан мунозара қилиб, нотик бунинг ҳужжатнинг камчилиги эмас, балки ютуғи деб ҳисоблар эдим, деди. Унда сийсий мувозанат топишган бўлиб, ана шу мувозанат асосида партиянинг соғлом сийсий марказини яратиш мумкин, ана шу мувозанатда КПСС ичидagi барча кучларнинг, шунингдек жамиятдаги барча қайта қуриш тарафдорлари бўлган кучлар ва ҳаракатлар билан ўзаро келишиш ва ҳамкорлик қилиш учун имкониятлар мавжуд. Қайта қуриш ҳозир жуда катта қийинчиликни бошидан кечирмоқда, унинг ўзи ҳам зиддиятлар. У иқтисодиётда, сивасатда, халқ ва партиянинг бутун турмуш тартибидан туб ислохотларни эълон қилиб ва бошлаб юбориб, ўзи ҳам ўнгдан, ҳам сўлдан танқид ўти остида қолди. Ўзгариш учун у йўл қўйиб бўлмайдиган даражада революцион бўлиб, сўлар учун эса чидаб бўлмас даражада консерватив ва сусткашлик бўлиб кўринмоқда.

Нотик мамлакатда олий ҳокимиятни мустахкамлаш ҳақидаги тақлифни ёки баъзан айтиётганларидек, сийсий системага жорий этилган президентлик гоясини қўллаб-қувватлади. Бундай қадимки қўйиш учун сабаблар жуда ҳам етарли, деб тушунирди у. Гап фақат мамлакатда қонун ва тартибни, давлат интизоми ҳамда умумий интизоми сақлаб туришидангина эмас. Лекин булар ҳам ҳозир жуда долзарбдир. Маҳаллардан бутун таърибни ички ва ташқи сивасатнинг базан танглик ҳолатиди жуда кескин ва кечиктириб бўлмайдиган муаммолардан иборат ўзига хос соҳа ҳаммаша мажбуриятнинг кўрсатмоқда. Тез ва кенг қўллаб-қувватлаш ҳамда эпчиллик қилиш зарурлигини тақозо этувчи ишлар бор. Оператив сийсий бошқарувининг моҳияти ана шундан иборат бўлиб, у ўз ишлари, вазифалари, шакллари жиҳатидан халқ депутатлари съезди, Олий Совет, СССР

ҳукумати шугулланиши керак бўлган ишлардан фарқ қилади. Олий ҳокимиятни мана шундай ташкил этишни бизнинг бугунги эҳтиёжларимиз эмас, балки келгусидagi эҳтиёжларимиз нормал турмуш талаблари ва сийсий жараёни кризисли эмас, балки нормал ташкил этиш талаблари тақозо этмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг секретари жамиятда ва партияда юз бераётган жараёнларни таърифлаш билан боғлиқ масала юзасидан ўз фикрини баён қилди. Визга реализм, жиддий баҳолаш, ҳамма соҳада тўлиқ ҳақиқат ҳаводек зарур, деб таъкидлади у. Аммо мен ваҳимага тушишга қўшма олмаман. Ваҳима ҳамма вақт бетартиб қонини ва мағлۇб бўлишнинг даракчиси. Фақат тинч ҳаётда бунинг фронтдаги қараганда англаб етиш мураккаброқдир. Биз ўз-ўзимизни қўриқтиб қўйиб, ҳаракатларимизда қарахлик туғдирмаслигимиз керак. Тўғри, сийсий қўриқ ҳавфи нарзам. Лекин даҳшат солиш ҳам жуда ҳавфлидир. Ҳақоқат олдидан танглик юз беради, лекин биздаги танглик бошқача. У янгиликнинг дунёга келиши вақтидаги тўғроққа ўхшаши. Шубҳасиз, у қийин, азоб билан, дард билан дунёга келади. Аҳвол қанчалик жиддий бўлмасин, иқтисодий миллатларро муносабатлар ва бошқа муаммолар кин қанчалик оғир бўлмасин, мен жамият ёки партия ҳозирги вақтда ҳалокатли танглик олдига турибди, деган фикрга қўшилмайман. Лекин агар биз ўзимиз кечиктиб қолсак, ярим-эри қарорлар билан чеклансак, иқтисодимиз ҳам қўрқсак танглик вужудга келмайди.

Мана шу мураккаб шартларда, деди сўнра нотик, бизга ўртоқлик, бир-бирини тушуниш ва бир-бирини ҳурмат қилиш каби фазилатлар айниқса зарурдир. Бирок муҳокама қилинётган масалаларнинг ҳар томонлама таҳлил этиш билан бир қаторда қандайдир бақироклик, шубҳаланиш ҳам пайдо бўлади.

Шу муносабат билан ўртоқ Бровнов нутқининг маъмунига ҳам, руҳига ҳам қўшилмаслигини айтиб ўтишни истар эдим. Мен сизни, Владимир Игнатьевич, кўпдан бери биланам,

сиз халқро ишларни яхши биласиз. Аммо Марказий Комитет ва унинг Сийсий Бюроси халқро майдонда қилган барча ишларни мана шундай йўл-йўлакай имошоралар билан, далилларга асосланиб эмас, балки ҳиссиётда берилиб аслида йўққа чиқариб қўймоқдасиз. Ҳозир юз бераётган жараёнлар нақадар қийинлигини ўзингиз ҳам Поляша мисолидан билиб турибсиз. Албатта, қайта қуришни танглик сивасат ҳолатиди натижалари ҳақида мақтов сўзлари билан, нотаниқлиқ руҳда гапириш мақсадга мувофиқ бўлмас керак. Лекин бутун инсониятнинг тинч келажик сари жуда катта сарфаш юз берганлиги бутун дунёда эътироф этилган ҳақиқатдир. Бунда кимларнингдир шахсиятлариники билан кўпдан маъмулариники кўриш, агар фикримга қўшилсангиз, адолатдан эмас, бунинг эътиши эса — одамга алам қилади. Агар биз ҳозир партияни ким чинакам социализмнинг ҳақиқий, соф ният тарафдори, ким эса гўё ана шу социализмни ҳолдан тойдирмоқчи деган белгига қараб ажратилган бўлсак, бунинг нимага олиб келиши аён. «Бош сунгани овлан», «душманлар»ни излаш ёки уларни сунъий яратиш ҳеч қачон бирор-бир яхшиликка олиб келган эмас.

Давроннинг ўзига хос жиҳати шундани, қайта қуриш, унинг маънавий ва сийсий натижалари ўз умрини яшаб бўлмагани, мен жамият ёки партия ҳозирги вақтда ҳалокатли танглик олдига турибди, деган фикрга қўшилмайман. Лекин агар биз ўзимиз кечиктиб қолсак, ярим-эри қарорлар билан чеклансак, иқтисодимиз ҳам қўрқсак танглик вужудга келмайди.

ХХVIII съезд ажралши сьезди эмас, балки қайта қуриш асосида инжислашши ва олға бориш сьезди, тўғрисида қонун қабул қилиниб қолган, портлашга олиб келиши мумкин бўлган зиддиятларни революцион йўл билан енгиш сьезди бўлмоғи керак. Дастур лойиҳаси ана шундай имконият сари, тарқоқлик эмас, балки

демократия асосида демократик келишув имконияти сари йўл очиб беради. Ана шу имкониятни қўлдан бермаслик керак — ҳозир асосий сийсий масала шундан иборат.

Область коммунистлари, мехнаткашлари, деди КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Калинин область партия комитетининг биринчи секретари Н. Ф. Татарчук, ушбу Пленумдан бундан буён қандай яшашимиз ва ишлашимиз керак, қайси йўлдан боришимиз керак, партиянинг ҳаракат дастури қандай бўлади, деган саволлар аниқ ва қатъий жавоблар кутишмоқда. Қўғина одамларда мамлакатдаги воқеалар стихияли ривожланиб бормоқда, деган ишонч туғилди, ҳокимиятда танглик юз бергани тўғрисидаги фикрлар борган сари қатъий билан айтилмоқда. Мамлакатда тартибсизлик, интизом бўшашиб кетди, порахўрлик, гоёт кимматли табиий ресурслар билан эркин савдо қилаётган уюшган кинжотчилик мавжуд.

Сийсий иш олдига бориш тобора қийинлашмоқда, партиянинг халқ назарида ўз оёқларини йўқотмоқда. Беш йил ичиди қайта қуриш ваъда қилган қўғина ишлар бажарилмади.

Нотик партиянинг обрўси тушиб бораётганлиги аинқиса ташвишлантаради. Одий коммунистлар, партия ходимларининг фикрига таяниб, партия, совет органларининг вазифаларини белгилаб бериш юз бермади, бунинг натижасида эса партия комитетлари барча тартибсизликлар, савдодаги, медицина хизмати кўрсатишдаги, транспорт ишларида, ҳатто вагонлардаги юкларни тушириб олишдаги камчиликлар учун айбонмоқда, ҳолбуки ана шу масалалар совет идораларининг ҳуқуқ доирасига кирибди, деб ҳисобланади. Нотик. Афсуски, шу пайтга қадар маҳаллий Советлар тўғрисида қўғина, ўзини ўзи бошқариш тўғрисида қонун қабул қилинмади, маҳаллий Советлар икромия органларининг структураси ишлаб чиқилмади. Ҳолбуки, икки ойдан кейин Совет ҳокимияти органларини тузиш керак бўлади. Нотик. КПСС Марказий Комитетининг ҳаракат дастури лойиҳасидаги «Халқ

(Давоми иккинчи бетда).

«СОЮЗ ТМ-9» УЧИРИЛДИ

ТАСС АХБОРОТИ

Космик фазонинг тадқиқ этиш программасига мувофиқ 1990 йил 11 февраль кунин Москва вақти билан соат 9 дан 16 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ-9» космик кемаси учирилди, уни командир — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси Анатолий Яковлевич Соловьев билан бортинженер — Александр Николаевич Баландиндан иборат экипаж бошқармоқда.

Парвоз программасида «Союз ТМ-9» кемасини учувчи бошқарадиган «Мир» комплексига туташтириш кўзда тутилган. Биргаликдаги парвоз давомиди ил-

мий-тадқиқот комплекс бешинчи асосий экспедициясининг экипажи — Ер атрофидаги орбитада узок вақтдан буён ишлайётган космонавтар Александр Викторенко билан Александр Серебров алмаштирилади.

«Союз ТМ-9» кемаси ичидagi системалар нормал ишламоқда. Космонавтар Анатолий Соловьев билан Александр Баландин ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Учувчи бошқарадиган кемани орбитадаги комплекс билан 13 февралда туташтириш белгиланган.

Суратда: кема командири А. Я. Соловьев ва бортинженер А. Н. Баландин парвоз олдидан.

АНАТОЛИЙ ЯКОВЛЕВИЧ СОЛОВЬЕВ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Анатолий Яковлевич Соловьев 1948 йил 16 январда Ригада туғилган.

Меҳнат фаолиятини 16 ёшида Рига корхоналаридан бирида слесарликдан бошлади, айни вақтда ишчи-ёшлар мактабиди ўқиди.

1968 йилда у Ленин комсомолни номли Чернигов учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртига ўқишга кирди. Билим юртини тугаллаганидан сўнг ҳарбий-хаво кучларида хизмат қилди. Ана шу хизмат даврида самолётларнинг ўндан ортиқ турини ўзлаштирди.

А. Я. Соловьев 1971 йилдан Совет Иттифоқи коммунист партиясининг аъзоси.

АЛЕКСАНДР НИКОЛАЕВИЧ БАЛАНДИН

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Александр Николаевич Баландин 1953 йил 30 июлда Москва областидаги Фрязино шаҳрида туғилган.

1976 йилда Москвадаги Н. Э. Бауман номли олий техника билим юртини битиргандан кейин «Энергия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ишламоқда. Бу ерда мураккаб инженерлик вазифаларини ҳал этишга қодир бўлган малакали мутахассис эканлигини кўрсатди. Истиқболли космик техникани яратишда иштирок этди.

А. Н. Баландин 1981 йилдан Совет Иттифоқи коммунист партиясининг аъзосидир.

Александр Николаевич космонавтар отрядига 1978 йилда киритилган эди. «Союз ТМ» кемасида ва «Мир» орбитал комплексиди учинга тайёргарликнинг тўла курсини ўтди. Кўп марта фойдаланиладиган орбитал кема экипажи таркибиди борт инженерни сифатида учинга ҳам тайёргарлик кўрмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетиди 8 февраль кунин бўлиб ўтган кенгашда Қорақалпоғистон АССР, областлар, Нукус шаҳри ва республиканинг область марказларида доир лойиҳа-режалаштириш ҳужжатларини тайёрлаш чоғида 2010 йилгача бўлган даврда Тошкент шаҳри ва Тошкент областининг бош плани техник-иқтисодий асосларини комплекс ишлаб чиқиш тажрибасидан фойдаланиш масаласи муҳокама қилинди.

Кенгашда Тошкент, Нукус, область марказлари шаҳар партия комитетларининг секретарлари, шаҳар икромия комитетларининг раислари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ва область икромия комитетлари раисларининг капитал қурилиш билан шугулланувчи ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг, лойиҳалаш ва илмий-тадқиқот ташкилотларининг раҳбар-

қатъий риюа қилишда, аҳоли яшайдиган жойларнинг меъморий, қиёфасини яхшилашда халқ депутатлари Советлари икромия комитетларининг, архитектура идораларининг, лойиҳа ташкилотларининг роли ва масъулиятини ошириш зарурлигини таъкидланди.

Бунинг учун зарур иқтисодий воситаларни ишлаб чиқиш, шаҳарсозликда доир қонунийларни тайёрлаш, яқна тартибдаги лойиҳалар асосида объектлар қуриш, аҳолини шинам уй-жойлар ва ривожланган иқтисодий ҳамда инженерлик инфраструктураси билан таъминлаш энг муҳим вазифалар эканлиги айтилди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. А. Попов сўзга чиқди.

Кенгаш ишда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. Х. Жўрабеков қатнашди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумида

ҚАЙТА ҚУРИШ ТАҚОЗО ЭТМОҚДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг 8 февраль кунин бўлган мажлисида республика иқтисодий, иқтисодий ва маданий тараққиётининг бир қанча долзарб муаммолари муҳокама қилинди.

Республика иқтисодий мустақиллиги концепциясининг лойиҳаси атрофидаги муҳокама қилинди. Ана шу ҳужжат устиди ишлаш жараёнида Ўзбекистоннинг иқтисодий имкониятларини, унинг ресурслар, халқ ҳужжатлари барча тармоқларини сон ва сифат жиҳатидан жадал ривожлантиришнинг имкониятларини чуқур ўрганишга муваффақ бўлишга таъкидланди.

Концепция лойиҳасини тайёрлашнинг ўзидан ҳам сабоқ олаб бўлади — у КПСС Марказий Комитетини ва республика партия ташкилотининг, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР юқури чикарувчи олий органларининг асосий ҳужжатлари таянди. Олимлар, мутахассислар, жамоат ташкилотлари вакилларининг кенг доираси ишларнинг аҳолини таҳлил этишга ҳамда аниқ-равшан тақлифлар ишлаб чиқишга жазб этилди. Бу ўзига хос гоилар муносабатиди бўлди — турли хил ечимлар бир-бири билан таққосланди, лекин олдатгандек, уларнинг ҳаммасига янгица, яқин орадаги ва ундан кейинги истиқболнинг аниқ-равшан имкониятлари ва эҳтиёж-

ўзи пўл билан таъминлаш, бюджет пулини камайтириш жорий этишнинг сўзсиз шартларидир. Турмуш даражасини ошириш, меҳнаткашларнинг талабларини янада тўлароқ қондирини ана шу барча тадбирларнинг асосий натижаси бўлиши керак.

Иқтисодий ислохотини амалга ошириш ҳукумат комиссиясига концепцияни ва ун асослаб берадиган ҳисоб-китоби таҳлил материалларини тайёрлаш бора-сиди ишларни давом эттириш топширилди. Бунда тармоқларро ва территориялар мутаносибликларни тақомиллаштириш, халқ ҳўжадиги барча тармоқларини интенсификация, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги шакллари жорий этиш, фаолиятнинг молиявий натижаларини яхшилаш асосида иқтисодийнинг иқтисодий йўналишини кучайтиришга доир тадбирлар кўзда тутилди лозим.

Бунинг учун маҳаллий Совет органларини, министрликлар ва идораларни концепция лойиҳасини янада шиқиллаштиришга жалб этиш керак. Улар иштирок этган тақдирдагина республика ва унинг маҳаллий органлари қарамоғига бериладиган иттифоқ ва иттифоқ-республика бўйсунувиди бар қанча корхоналар ва ташкилотларнинг мақомини ўзгатириш

тўғрисида ҳар томонлама ўйланган тақлифларни тайёрлаш мумкин. Бунда корхоналарни техникавий жиҳатдан жиҳозлашга, ишлаб чиқаришда маҳсулотларнинг хилма-хиллигига, рентабелликка, фойдага ва ишлаб чиқариш даражаси ҳамда унинг самарадорлигини фидоалайдиган бошқа кўрсаткичларга алоҳида эътибор бериш керак бўлади.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига, Молия министрлигига тегишли министрликлар ва идоралар билан биргаликда февраль ойидаёқ Ўзбекистон ССРнинг мустақил ҳуқуқлари, ўзини ўзи бошқариш ва ўзини ўзи маблаг билан таъминлаш ҳуқуқларини кенгайтириш асосида иқтисодий ва икромия соҳасига раҳбарликни қайта қуриш концепцияси лойиҳаси устиди ишларни тугатиш топширилди.

Республика ҳукумати «Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили тўғрисидаги қонунини амалга ошириш давлат программаси ҳақида қарор қабул қилди. Мақкур ҳужжатда Ўзбек тилига Давлат мақомини берилиши унинг иқтисодий ва маданий вазифалари кенгайганлигини, у билан боғлиқ масалаларнинг ҳал этилганлигини билдиради, дейилади. Айни вақтда бошқа миллат вақилларининг Ўзбек тилини ўрганишларига ёрдам бериш ва уларни рағбатлантириш Ўзбекистон ССРда истиқомат қилаётган барча миллат ва элаларнинг тилларини сақлаш ва ривожлантириш, миллатларро алоҳида тили сифатида рус тилидан фойдаланиш тўғрисида давлат ва жамият ғамхўрли-

ги билан уйғунлаштирилиши керак.

Давлат программасида халқ депутатлари область, шаҳар, район Советлари ҳузурида қонунини амалга ошириш устидан назорат комиссияларини тузиш кўзда тутилган.

Министрлар Совети ҳузурида Ўзбек тилининг иқтисодий-сийсий ва илмий-техникавий атамаларини тартибга келтириш ҳамда атамаларни бундан кейин ҳам ривожлантириш ва қўлланиш назорат қилиб бориш ваколати бериладиган атамалар комитети таъсис этилади.

«Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили тўғрисидаги қонунга шарҳлар» Ўзбек, рус, тожик, қозоқ, туркман, қирғиз тилларида кўп нусхада нашр этилади.

Қонун лойиҳаларини тақлиф қилиш йўли билан бир қанча қонунларнинг ўзгаришлар киритилган лойиҳалари республика Олий Советига тақдим этилади.

Программада Ўзбек тили ва адабиётини тақдиқ этишни тақомиллаштириш, ўқув жараёнини яхшилаш, махсус адабиётлар ва вақтли нашрлар чиқаришга доир республикада ишлаётган миллатларнинг миллий-маданий жамиятлари ва ҳамда марказларини таъсис этиш ҳамда уларнинг ишлашини таъминлаш юзасидан тадбирлар мажмуаси назарда тутилган.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, Давлат план комитетига, министрликлар ва идораларга, оммавий ахборот воситалари, ўқув юрлари, саноат корхоналари, иқтисод уюшмалар, жамоат ташкилотларига аниқ-равшан топшириқлар ва тавсиялар берилди.

Қарорда «Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили тўғрисида» қонунининг сўзсиз бажарилиши қайта қуриш ва жамиятнинг демократик янгилаш учун курашаётган барча кучларнинг ижтисодиёт ва ҳамкорлигига, миллий маданиятларининг уйғун ривожланиши ва ўзаро бойишига, халқлар дўстлигининг, Ўзбекистонда яшаётган барча миллат ва элалар баймишлал қардошларининг мустахамланишига қўмқлашадиган, деб таъкидланди.

Министрлар Совети Президиуми мажлисининг қун тартибига ўтган йилдан бери муттасил киритилиб келаятган масала бор. Бу қишлоқ аҳолиси шахсий ёрдамчи ҳўжаларини янада ривожлантириш, яқна тартибда уй-жой қурилишини ривожлантиришга доир тадбирлардир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумини, республика Министрлар Совети шу хусусда тегишли қарор қабул қилган эдилар. Бу ишни энчил амалга ошириш, қундалик назорат сезиларли натижалар берди.

Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Наманган, Сирдарё, Хоразм областларида ери бўлмаган оилаларни 1989 йилда устаксалар билан таъминлаш топширигини бажарилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ ҳўжалик давлат-кооператив комитетини маълумотларига кўра, 1990 йилнинг 10 январига қача жами 370 минг оилага ёки ерга муҳтож бўлганларнинг 96,2 фоизига яқин томорқа устаксалар акратилган. 837 минг оила ўз ерларини кенгайтирган. Республика бўйича ана шу

мақсадлар учун жами 147,4 минг гектар ер ажратилган.

Кўп оилалар ўзининг мол-ҳўлига эга бўлди. Аҳолига 21 минг бош бузоқ, 26,5 минг чўча, 213,5 минг қўчака, 213,5 минг қўнчоқ ва улоқ, 10,4 миллион қўча сотилиди.

Шундай бўлса-да, бу ишда ҳали ҳам катта камчиликлар бор. 15 мингта яқин ёш оила уй-жой қурилиши учун ер олгани йўқ. Сурхондарё (85,3 фоиз) ва Самарқанд (86,2 фоиз) областларида томорқа ерлари акратиб бериш қиёқсиз ташкил этилди. Ленин йўли, Каттақўртон, Самарқанд, Нарпай, Ўзур, Термиз, Кегайли районларида бу ишга етарли аҳамият бермаптилар.

Тошкент областининг қолхоз ва совхозларида қўшимча ерлар акратиб беришга амалда қиришганлар йўқ, бу ишни Фарғона ва Самарқанд областларида қўйиб юборишмоқда. Айни вақтда республика бўйича умуман муҳтож бўлганларнинг 90 фоизи ўз томорқаларини кенгайтирди.

Аҳолига уй-жой қурилиши да мол сотиб олишда ердам бериш учун 243 миллион сўм пўл акратилиши кўзда тутилган эди. Ўзбекистон Давлат банкнинг маълумотларига қараганда, акратилган маблағнинг беҳдан тўрт қисми — 198 миллион сўм пўл берилган. Лекин текшириш натижасида бу пўл ҳам қўпайтириб кўрсатилгани аниқланди.

Чунончи, СССР Давлат банкнинг Наманган область бошқармаси пўдурт усулида ишлаётган қурувчиларга қара берибди, яқна тартибда уй қурувчиларга эса қара беришини

тақиллаб қўйган. Сурхондарё областида шу мақсадлар учун 12,5 миллион сўм ўрнига аслида 7,5 миллион сўм пў

КПСС Марказий Комитети ҳақиқатини аниқлашда музокаралар

(Давом. Боши биринчи бетда).

депутатлари Советлари» деган бўлими иккинчи тарофа мустахкамлаш керак, деган фикрни билдирди. У мана шу ва бошқа маҳаллий Советларнинг зарур қонун ҳужжатлари яқин вақт ичида қабул қилиниши учун махсус ишчи гуруҳи тўзиб, унга тақрибдан совет ҳодимларини киритишни тақлиф қилди. Шундай қилинса, деб ҳисоблайди област партия ташкилотининг раҳбари, Советлар халқнинг иродасини изчи фидога этуви чинакам тўла ҳуқуқли органларга айланади, давлатни бошқариш тизимининг ўз қўлида бўлади. СССР Министрлар Совети, унинг ишчи органлари, айниқса министрликлар ва идоралар ҳамда энг аввало Давлат план комитети, таъминоти давлат комитетининг мавқеи ва иштироки ҳам мустахкамланмоғи керак.

Шундан сўнг област комитетининг секретари Озир-оват программасини амалга ошириш вазифаси юклатилган бир қанча идораларнинг тугатилиши тўғрисида таъкидлаш шубҳа билдирди. Бундан бир йил аввал Марказий Комитетнинг март Пленуми бўлиб, у ана шу соҳадagi асосий йўналишларни белгилаб берган эди. Аграрноат комплексига устуллик бериш учун амалдаги ишлар қилинди, деб сўзлади у ва ўзи бунга жавоб берди: молларни ва бошқа масалалар ҳал қилинмади. Холбуки, бугун одамларнинг кайфияти, уларнинг партияга муносабати одамлар озиқ-оват билан ва энг зарур товарлар билан қанчалик аниқ, қайси муддатларда таъминланганига бевосита боғлиқдир.

Ҳозирча эса, қайта қуришни бешинчи йилда биз фақат вазиятнинг кескинлашганини айтиш оламиз, холос. Биз бу йил 60 миллиард сўмлик ҳалқ истеъмоли модалари ишлаб чиқаришни, 1990-1991 йилларда озиқ-оват маҳсулотларини ишлаб чиқариш анча кўпаяди, деганимизда бизга ишонимлайти.

Нотинқинг фикрича, ҳозир иқтисодий ислохотни амалга оширишда изчил иш тутмаслик чўқуриб бериш керак, марказий органларнинг роли ва масъулияти оқиндан-оқин бўлаётган. Ҳаракат дастури лойиҳасида бундай деб ёзиб қўйилган: партия иқтисодий истеъмол сектори фойдасига структураларни қайта қуриш тарафдор. Лекин иқтисодиётнинг истеъмоли бозори фойдасига ва энг аввало ҳалқнинг озиқ-оват билан таъминлаш фойдасига яқин йиллар ичида қайта қуриш қандай ва қайси йўллар билан, қайси муддатларда аниқ амалга оширилиши белгиланмаган.

Сийсий ирода соҳиб бўлган бизнинг партиямиз янада қатъият билан ҳаракат қилиши мумкин ва ҳаракат қилиши керак. Бугун унинг сафлари ҳар қанчонидан ҳам жипслашган ва яқдид бўлиши, унинг органлари сийсий ва социал жиҳатдан ҳимояланган бўлмоғи керак. Ёшларни мамлакатда тартиб уюштириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар қўришни тақозо этмоқда. Қайта қуриш кўлга кiritган қадриятлардан воз кечмаган ҳолда ўзларини «халқ ҳомийлари» деб атаб, аслида вазиятни барқарорликдан чиқариб-ган ҳаракатлар, уюшмалар ва фронтларнинг фаолиятини баҳолайдиган, зарур ҳолларда эса унга чек қўйадиган вақт келди. Ниҳоят, давлат ва меҳнат иштирокчиларини бўлашиб кетишини қатъиян тўхтатиш керак.

Пленум иштирокчиларини сузларига қараганда, Совет Армиясидаги партиявий ишчи ҳолати ҳам сийсий йўл ҳолатини таъминлади. Бу ерда аҳвол яхши эмас. Шу муносабат билан Язов ва Лизинев ўртоқлар шанига ҳуқуқ таъкидий фикрлар айтилмоқда.

Калинин области коммунистлари номидан нутқда конкрет тақлифлар, хусусан XXVIII съездин фавқулодда съезд, деб атаб, шу йилнинг июнь-июль ойларида ўтказиш ҳақида тақлиф қилинди. Область коммунистлари XXVIII съезда қадар Бутунсоюз партия конференциясида қатнашиш зарур, у Россия партия органининг тугатилиши белгиланиши ва ҳал қилиш керак, деган фикрни ёқладилар.

Вазиятни кескинлаштирмасдан, ўйлашмича, ҳозир гап социализмни, коммунизмни ёки яна қандайдир «измин» кутариб қолиш ҳақидагина бораётгани йўқ. Ҳозир гап тўғридан-тўғри ўз халқимизни, ўз миллатимизни кутариб қолишимиз кераклигини ҳақида бормоқда. Албатта, мен бугун буюк мамлакатимизнинг ҳамма халқларини назарда тутаман, деди СССР Фанлар академияси иқтисодий бўлимининг академиги-котиби вазифасини бажарувчи С. С. Шаталов.

Унинг фикрича, ҳаракат дастурига бериладиган умумий баҳо таъкидий бўлмоғи

керак. Ҳаракат дастурида «Византия йўллари», фикрни очик айтишмақ ҳоллари ҳаддан ташқари кўп. Унда ўзини рўёбога чиқариш механизми йўқ, унда ҳаракат йўқ. Ҳаракат дастурида йўқ декларацияларнинг реал амалга ошириш мумкинлиги исбот қилинмаган. Ҳаракат дастурида асосий тўшунчаларга аниқ таърифлар берилмаган. Шундан энг муҳими — социализм тўшунчаси. Аммо социализм нима — ҳозир ҳаракат дастурида бу нарсас йўқ.

Дастурининг бир қанча жойлари узуқ-юлуқ қилиб, шикоятмўз қилиб, кўпгина билимсизлик билан ёзилган. У барча коммунистларнинг ақлий куч-қудратини умумлаштирган эмас. Нотик 20—21 январда бўлиб ўтган партия клублари ва партия ташкилотлари Бутуниттиф конференциясининг ҳужжатларига асосланиб, ҳозир ҳар бир коммунистнинг ақлий куч-қудрати бебаҳодир, биз ҳаракатимизда мавжуд бўлган барча соғлом нарсалар КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида қуқур асослаб ёзилган ҳаракат дастурида ўз аксини топиши учун ҳамма ишларни қилишимиз керак, деб таъкидлади.

Ҳаракат дастурида сийсий жиҳатдан ўзига бую қўйилган КПССнинг монополизми кўп-роқ, Холбуки, у бунга муҳтор эмас. Дастур КПССнинг социал демократияга муносабати ҳақидаги фундаментал муаммоларни ўртага қўйган ҳам йўқ. У «социал демократик» ва «коммунистик» сийсийнинг бир-биридан ажралиши тақдирларини ҳақидаги масалани «иштириб қўйди».

Дастурда социал демократия сийсий демократия, ижтимоий адолат ва иқтисодий самардорлик муаммоларини халқнинг социал ҳимояланганлиги, солиқ солишнинг прогрессив системаси, эркин соҳибдорлик асосида кўп жиҳатдан ҳал қилинганлиги ҳақида логик дийлган. У бошқа «социализмга» — национал-социализмга-фашизмга ўз муносабатини билдирмаган, великорус шовинистлари Россия заминига национал социализмни қайта тиклашга қарор қилганликларини эътирф этмаган. Нотик Россия Компартиясини тузишга қарши ва Россия Фанлар академиясини ташкил этишга қарши фикр билдирди.

У дастур регионал ҳўжа-лик ҳисоби тўғрисидаги масалани конструктив қилиб қўймаган, деб ҳисоблайди. Унинг фикрича, регионал ҳўжа-лик ҳисобининг иқтисодий жиҳатдан беамалилиги иқтисодиётдан юзани ҳабардор бўлган одамга ҳам аён. Дастур кўп партиялилик — ба-лолардан асрагувчи эмас, деб тўғри таъкидлайди. Лекин бир партиялилик ҳам теорордан, ўз халқига қарши жиноятлардан жамиятнинг айнидан сақлаб қо-маслиги унутилган. Исо-бат қилинган ҳақиқатга қарама-қарши ўлароқ, дастур қайта қуришни бутун КПСС бо-лайди, деб даъво қилади. Нотинқинг фикрича, бу ҳақи-катта мос эмас. КПСС эмас, балки КПССдаги илгор куч-лар ўзгаришлар жараёнини бошлаб беришди.

Агар, деди академик, мен-дан ҳозир КПССни, давлат ҳокимиятини оғуришдан қу-риш учун яна нима қилиш керак, деб сўрасалар, мен иқтисодий, математик, ифа-дига, партия органлари ва бошқа ҳокимият одамлари ҳолдлари иш ҳақиқини ош-ириш кераклигини ақлим ет-маган бўлар эди. Ўйлашман-ки, бу хатони тузатиш ке-рак.

Ишчилар синфининг ҳам, бошқа аҳоли қатламлари-нинг ҳам, яъни бутун халқ-нинг маффаатларини акс эт-тирадиган партияни йўлаб топиш мумкин эмас. Бундай партия йўқ. Дастур эса бун-га ҳақто шубҳа билдирмади ҳам. Академик дастурда ёзиб қўйилган «Бутун ҳокимият» Советларга, ер деҳқон-ларга, фабрикаларга — иш-чиларга ҳақат тезисини иел-тириб: «Эйбонларга нима бе-риш керак?» деб сўрди. У бундан кейин партияни ҳам, жамиятни ҳам парчалаб ю-борадиган шпорларга қайт-масликка даъват қилди.

Нотик неча сўзга чиққан СССРнинг Польшадан элчи-си В. И. Бровиковга му-рожаат қилди. У В. И. Брови-ковнинг нутқини ҳар жиҳат-дан беадолик, деб атади.

Мутлақо янги, дадил сий-сий гошларнинг келиб ту-ри-ши ва уларни рўёбога чи-қари-ш, изчиллик ва мустахкам ирода, демократизм ва жамоатчилик онгини эркин-ликка чиқариш — Грузия Компартияси Марказий Ко-митетининг биринчи секрета-ри Г. Г. Гумбарядзенинг фикрича, бугун ана шулар зарурдир. У республика Ком-партияси Марказий Комите-тининг яқинда бўлиб ўтган пленуми ҳақида ахборот бе-риб, пленумда Грузия Ком-партиясининг XXVIII съез-дини ўтказиш муддатларини апрель ойига қўчиришга, унда Грузия Компартиясининг мустақиллигини таъминлаш учун ҳуқуқий, ижтимоий, Конституцион статуси ҳама-да илғий сийсийни амал-га оширишнинг иқтисодий ва ижтимоий масалаларини ҳал

қилишдаги, миллатларга муносабатларини тақомил-лаштиришдаги роли маса-ла-ларини кутариш ва мухо-ка-ма қилиш ҳақида қарор қа-бул қилинганлигини айтиб ўтди.

КПСС Марказий Коми-те-ти ҳаракат дастурининг ло-йиҳаси ана шу муаммолар бугун партиямиз учун гот муҳим аниқлигига яна бир бор ишонтирмоқда, деди но-тик. КПССнинг келажакдаги обрўси, жамиятни ва партия-нинг ўзини янада янгилаш су-ряатлари ана шу муаммо-ларини ҳал қилиш билан бо-лангандир. Дастурда тақлиф этилаётган партиянинг раҳ-бар органларида ташкилий-структуралар сифат ўзга-ришлари, уларнинг, шубҳа-сиз, партиядаги демократик жараёнини чўқуриштириш-га иштилоши акс эттириши ҳам, ҳўжа-катда илгари су-рилган умумийсоний ҳамкор-лик даражасига қўйилган жиҳатлиши принциплари ҳам қатъият ва сийсий но-вар-торлигини белгисидир. Со-вет раҳбариятининг ташки сийсат соҳасидаги янги та-фактури казарма социализ-мдан фарқли ўлароқ даст-урда эълон қилинган исо-парвар демократик соци-ализм принципларига содиқ-лигини таъкидламоқда. Бироқ худди шундай изчиллик и-ки ишларда ҳам, шу жумла-дан партиянинг ичиндаги жа-раёнда ҳам гот муҳим-дир. Бу жараёнда объект куч касб этди ва муттасил тақлид қилиниши, фикрла-ни-ши, сийсий жиҳатдан олдин-дан кўра билиши ва ҳис-эти-шини талаб қилмоқда. Но-тик партияни янгилашга иш-ти-малар халқнинг бераётгани ҳақида фикр юритиб, партия ю-қори қатламларининг эски-риб қолган илдор қилиш усулларини охиригача туга-тиш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Кўп йиллар давоми-да, деб таъкидлади у, партия органларининг масъулияти аслида уларнинг ҳуқуқлари-ни амалга оширишдангина иборат бўлиб келди. Сийсий ва шахсий қўлайликлардан маҳрум бўлиш осон эмас, лекин ҳаёт ва фикрлашнинг демократик тартибни таби-ий қабул қилиш ҳар бир раҳбар-коммунистнинг шах-сий масаласига айланимоғи ке-рак.

Партиянинг ҳаракат да-стурида, деди сўнгра нотик, сийсий фикрлар хилма-хил-лиги, кўп партиялилик син-гари ҳаётнинг реал воқеа-ли-лари янада аниқроқ акс эт-тирилган бўлиши керак. Унинг фикрича, партия му-ҳи-тида миллий ўз-ўзини ифо-далаш ва ўз ўрнини аниқлаш доираларини белгилаб бе-рувчи баъзи таърифлар ана шу омилни етарли даража-да ҳисобга олмади. Амал-и-ёт шундан дарак берадики, иттифокдош республикалар Компартияларининг янги иж-тимоий-сий кучлар ораси-да ҳаммадан кўра сезилар-ли роль ўйнаётган миллий ҳа-ра-катлардан ажралиб қоли-ши партия ташкилотларининг ақаланиб қолишига, сийсий ташаббусни қўлдан бериш-ни олиб келиши мумкин. Ҳаракат дастурида белгила-б қўйилган синфий маффа-ат-ларини умумлаш ва умуми-соний қадриятларга қарама-қарши қўйишдан воз кечиш уларни миллий маффаатларга қарама-қарши қўйишдан воз кечиш ҳам аниқлиги керак.

Маълумки, биз халқлар-нинг тарихий ўтмишидаги, уларнинг ишлаб чиқару-ви кучлари, иқтисодиёти ва ма-данийатининг ривожланиш да-ражасидаги, тарихий анъа-на-лари ва миллий тиллари қулаш кўлмидаги, ўйлаб э-с-рлардан бўён давом эти-б келаётган давлатчилик соҳа-си га доир таърибасидаги та-фаввотларни инкор этмайми, деди нотик. Бир-бирига ўх-шайдиган чора-тадбирлардан воз кечиш Пленумга тақдим этилган ҳўжа-катда ҳам ўз аксини топан. Бироқ ана шу принциплар тегишли қонун ҳўжа-катларини ишлаб чиқиш чоғида ҳам жиддий ҳисобга олиниши жуда муҳимдир.

Давлат қурилишининг ста-линка унитар моделдан чи-накамига воз кечиш, ҳа-ра-кат дастурида баён этилган-дек, миллий-давлат тузил-маларига турмуш ташкил эти-ти-шини шаклланиш таълаб олиш эркинлигини амалда бериш учун биз коммунист-ларга кенг қўламада ижо-дий таълаш имконини бериш-ми-з, республикаларнинг Компартияларини керасиз че-гараловчи доираларга со-либ қўймаслигимиз керак. Уларнинг мустақиллик дара-жаси улар сийсий оғу-э-ти-борни ва жипслаштирувчи вази-фаларни сақлаб қоли-ши амалдаги шарт-шароит-лари билан белгиланишига асосланиш энг маънавий иш бўлади.

Биз ўзимизда ҳаммасла-римиз ва партиядош ўртоқ-ларимизга ҳўрмат билан қа-ра-шим тарбиялашимиз, сий-сий сабр-тоқатли бўлишга ўрганишимиз, ўз ҳўсалар-имизни ишончли диллаш-ла-шга ўрганишимиз керак. Бир-бирига ишонч — бу ҳам партия ичиндаги муноса-батларни демократиялашнинг омилдир.

Миллатлараро муноса-батларни ўйгулаштириш уларнинг асосий принци-плари ҳам, шунингдек кон-крет қонун ҳўжа-катларини

ҳам ишлаб чиқиш чоғида ҳу-қуқларни марказдан итти-фокдош республикадан, итти-фокдош республикадан ав-то-номияга беришда изчилликка қатъий риоя этилишини та-лаб қилади. Республика ҳа-қиқий суверенитетининг ло-йиҳи ана шундан иборат-дир.

Грузияда грузинлар ва аб-хазлар, руслар ва осетин-лар, греклар, қурдлар ва яҳудийлар, бошқа халқлар-нинг вакиллари билан бир-гари миллионга яқин ар-ман ва 300 мингдан ортиқ озарбайжон ишайди. Кавка-з-орди қардош республика-лари ҳо бераётган воқеалар бизни ҳам қайғуга солмоқ-да, бизга ҳам қаттиқ азоб бермоқда, деб таъкидлади биринчи секретарь. Булар бизнинг муштарак ҳўйи муҳим муаммоларимиз бў-либ, уларни ҳал этиш учун ҳамкорлик қилиш, регионда миллий тотувлик ва тинч-ликни таъминлаш маффаатлари-ни кўзлаб, мураккаб муаммо-ларини ўртоқларча мухока-ма этиш ва уларни ҳал қилиш йўлларини излаш зарурдир. Бугун, қайта қуриш учун бурилиш нуктаси бўлган ра-қибат вақтда қадимий ва ҳозирги замон тарихининг муқаддас ютуқларини, инсо-ларча савимийлик ва соҳа-ват анъаналарини, тинчлик ва бир-бирини тўшунти-ришнинг, барча халқлар ўртасидаги ҳўрматини авай-лаш зарур.

Партия XXVIII съезди-да сийсий ҳаракат дастури-ни умумлаш мухокамасига оид қилиниши барча совет ки-шилари кутимишмоқда, деб таъкидлади КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси-нинг аъзоси, СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси В. А. Крюков. Бо-шиқимиздан келмаётган танг-лик пайтида унинг жамиятга жипслаштирувчи таъсир кўрсатиши гот муҳимдир. Иамиятимиздаги барча со-ғом кучларни бунёдкорлик мақсадларига эришишга жипслаштириш — партия-нинг ҳозирги босқичдаги асо-сий вазифасидир.

Қайта қуриш бизга керак. Сиз билан биз гўвуҳи бўлиб турган социалистик мамла-катлардаги воқеалар биз жа-мийяти революцион тарзда янгилаш широнини илгари су-риб, тўғри иш қилганимиз-га яна бир бор ишонтир-моқда.

Амалда биз сийсий кураш даврига қадам қўйдик, бу курашда бизнинг кўпгина мухолифларимиз ҳар қандай усулларини ишлатишдан ҳам тоғиримайди. Миллий-дав-лат тузилмалари, меҳнат кол-лективлари, ёшлар муҳити, оммавий ахборот воситалари кураш майдонига айланиб қолмоқда. Биз бундай ку-рашга тайёрланмаган экан-миз.

Кейинги вақтда сўл рали-ка, социал-демократик кучлардан тортиб то ошқора миллатчи, гайрикоммунист-лик ва ҳақто монархистик тусдаги турли кучларнинг маффуриятли қиёфаси аниқ кўриноб қолди. Уларнинг кўплари буюзгучилик, гайри-социалистик йўсиндаги фао-лиятлари билан бир-бирлари-га ўхшаб кетади. Агар улар илгари қайта қуриш шир-о-га мослашган бўлсалар, ҳо-зир, аслида, КПСС сийсати-ни рад этмоқдадан ва очқ-дан-очқ ҳокимиятини босиб олишга иштилоқларда. Маъ-навий террор, совет, пар-тия ҳодимларидан жисмоний ўч олиш билан таъкид қи-лаш ишга солинмоқда. Аниқ мақсадни кўзлаб туриб, пар-тия, ҳокимият органлари, қурулди кучлар, ҳўқуқни му-р-тобза қилувчи идоралар оғурибсузилтирилмоқда. Улар миллатчилик ҳиссийларини авж олдириш, оммавий гайриқонуний ҳаракатларни келтириб чиқариш, давлат ҳокимиятини бўшаштириш ўз мақсадларига эришиш усули сифатида танлаб ол-дилар.

Экстремистларнинг таъсир остида, деб ёзлатиб ўтди нотик, Арманистон, Озар-байжон, Тоғли Қўрабгоҳ аҳо-лиси кучли асабийлашди ҳо-латига олиб борилиди. Мил-латчилик алангаси шунга олиб келдики, инсон ҳаёти че-гарасиз сийсий даъволарга қўриб қилинди. Ўз халқла-рининг тақдирини, мамлакат маффаатларини унутиб юбори-ди. СССР Давлат хавфсиз-лиги комитетининг раиси уш-бу регионда сўнгги йил-ларда ўз берган воқеаларни батафсил таърифлаб, Совет-Эрон че-гарасининг Озарбай-жон қисмидаги ишларнинг аҳоли учун тақиқла жавоб берди. Че-гараларга тарбисиз-ликларни Боқудани халқ фронтининг етакчилиги ҳақи-да инкор этиб бўлмайдики маъ-навий олиганлигини маълум қилиб, у бундай де-ди: ҳозирги вақтда Давлат хавфсизлиги комитети Совет Итти-фокнинг че-гараларида-ги аҳолини чўқур тадиқ эт-моқда. 1990 йил мобайн-да че-гарани қўриқлашнинг янги концепциясини ишлаб қилиш назарда тутилди. Бу концепция Совет Итти-фок-нинг хавфсизлик маффаат-лари зонада яшаётган аҳо-ли-нинг маффаатлари ва эҳти-ё-жларини мумкин қадар кўп-роқ ҳисобга олади.

Қайта қуриш, унинг го-я-лари, уни амалга ошириш

усуллари — булар тартиб-сизлик чиқариш учун, масъу-лиятсизлик ва анархия учун имконият дегани эмас, асло. Бу экстремизм, шу жумла-дан сийсий экстремизмнинг юзга чиқиши мумкин эмас-лигини ҳам аниқлади. Ра-вшанки, экстремистларни панд-насиҳат билан тинч-ла-тириб бўлмайди. Бундай на-сиҳатлар уларнинг габзани-янада қўзғатади, холос. Биз-ларнинг ҳаммамиз муаммо-ларини, шу жумладан социал жиҳатдан кескин муаммолар-ни ҳам ҳал қилишнинг сий-сий усуллари тарафдоримиз. Лекин агар бу воситалар етарли бўлмаса, зўравонлик куч ёрдамида тўхтатишмоғи керак. Бунда ҳўқуқни муҳо-фаза қилувчи идоралар ўз вази-фаларини бажаришмоқда. Бироқ бир томондан, кўп-гина уларнинг қатъиятсиз-лиги ва ўқувсизлиги, икки-чи томондан эса — тегишли қонунлар, шу жумладан жи-ноят қонунлари ҳам йўқлиги уш-бу идоралар ишчи ҳозир-ча қоникарсиз қилиб қўй-моқда. Сусташлик аҳолини чағалаштириш, янги қўр-бонларга ҳамда ўз кўлами жиҳатдан жиддий иқтисодий зарарларга олиб келиши мумкин, холос. Бир қан-ча регионларда аҳвол йўқ қўйиш мумкин бўлганга нис-батан анча жиддийлашган. Совет ҳокимиятининг 80-йилларига ўтилганда мам-лакатимизда ўз минг-лаб қо-қоқлар — бахтсиз, бебаҳра ки-шилар пайдо бўлишди. Бизга экстремизм йўлига ўтадиган ёки унга ундайдиган ташкилотлар фаолиятини тақидлаб қўйишга имкон бе-радиган қонун керак, деди таъриблар. СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси. Қонун-дан ташқари чиқадиган ва жамиятга беқарорлик, сий-сий, маънавий-ахлоқий, мил-лий душманлиқни, зўравон-лик усулларини олиб кира-диган ҳар қандай гуруҳлар-нинг фаолиятини тўхтатиб қўйиш учун ҳокимият ўз ку-чини ва ўз иштирокини им-кониятларини ишлатиши ке-рак.

Давлат хавфсизлиги орган-ларига ҳўружлар қучайгани-ли ҳақида гапириб, у қонун ва ҳақиқат кесиклар ҳаёти-нинг нормасига айланиб қолди, биз органларнинг ра-хиддан зарур ҳўсалар чи-қариб олди ва олган сабо-имизни унутмоқчи эмасмиз, деди. Шу билан бирга нотик бир қанча камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтди: бизда қатъият етишмаётди, уста-лик, сийсий воситалар билан самарали кураш олиб бориш қобилияти етишмаётди.

Нотик Ғарбдаги ривожлан-ган мамлакатлар демокра-тиясини эркинликнинг наму-наси, деб далил келтириб-ганлар билан баҳсланиб, Ғарбдагилар демократияни тартибни таъминлайдиган ҳокимиятсиз, шу жумладан етарли даражада кучли, пре-зидентлик ҳокимиятсиз та-саввур қилмайди, деди.

Яқинда бир телекурсату-дан, деб давом этди у, сиз билан биз бир ўртоғимиз озо-дик ҳайкали атрофидан икки марта айланиб ўтиб, дарҳол икки баравар озо-д бўлиб қолганлиги ҳақидаги га-лати воқеани кўрдик. Ана шу муносабат билан шунини айтмоқчиманки, агар у яна икки марта айланса, бунинг устига, бир оз юқорига қў-тилса ва эътибор билан қў-тилса эди, турган гапки, Америка Қўшма Штатларида демократия қандай воситалар билан ва қай тарзда таъмин-лаб турилишини пайғанаб бўларди. Мамлакат тақди-да жамоат ҳаётидаги сақла-лаб туриш учун АҚШда де-ярли 600 минг кишидан иборат миллий гвардия мавжуд. Бу гвардиядан оммавий тар-тисбизиллар, зўравонлик-ларга чек қўйиш учун бир неча бор фойдаланилган.

Демократияни ривожлан-тиришда шубҳасиз, маълум марраларни қўлга киритган бошқа бир Ғарб давлати — Англияда ҳам зўрликлар бў-либ туради. Биз ҳақиқий де-мократия тарафдоримиз, биз совет кишиларининг тинчли-ги ва осийишлигини тараф-доримиз, биз жамоат тарти-би тарафдоримиз, одамлар қўруқ билмасдан яшашлари ва ҳамма муаммолар, ҳақто энг оғирлари ҳам тақдир демократия ва озо-дик шаро-итида сийсий воситалар бил-лан ҳал қилишнинг тара-фдоримиз, деб таъкидлади нотик.

У тақлиф этилган ҳаракат дастури лойиҳаси ҳақида ўз фикрини билдирди, уни ком-мунистлар ва барча совет кишиларининг ҳозирги тари-хий даврга жамиятини ривож-лантириш йўллари ҳақида фикр юритишлари учун им-кон берадиган яхши кон-структив негиз, деб топди. Ҳеч қандай оппозициячи куч ҳозирча митинглардаги шир-орлардан ташқари умуман яхшироқ ҳаракат дастурини тақлиф қилаётгани йўқ.

СССР Давлат хавфсизли-ги комитетининг раиси ўз нутқини тугатган экан, баъ-зи бир бошқа нотиклар сий-сари партия аппарати ва «партия аппаратчилари» ҳа-қидаги масалани кўтарган доенчик кўмичи К. Г. Фесенкога муножаат қилди. Жамиятни тўдириб юбор-ган, удул бўлиб қолган пар-тия аппаратини ва у билан бирга унинг барча ҳодимла-рини асоссиз айблагча қар-ши сўз айтмоқчиман. Бунинг учун эса йўқ! Партия аппа-

рати ҳодимларининг қўпчи-лиги қисми — яхши тайёр-ланган, ўқинишли, таъриб-ли ўртоқлар ва энг муҳими, улар ҳалол одамлар. Ўз-ўзларини батамом шу ишга бағишламақдлар. Улар ўз қуришларида маҳкам ёпишиб олганлар, бу қурсини ҳеч кимга ҳеч қандай вазиятда бермайдилар, деб ўйлаш ҳа-то бўлур эди. Бундай эмас, асло! «Аппаратчи» деб атал-ганларнинг кўплари шу бу-ғуноқ аппаратдан кетишга тайёр ва улар моддий жи-ҳатдан ва эҳтимом, маъна-вий жиҳатдан ҳам ҳаётда ан-ча яхши ўрнашиб оладилар. Уларнинг иши осон иш эмас, кунлари ҳам нормал ўтмай-ди, улар учун дам олиш ҳам йўқ.

Аппарат ҳодимлари ишида ҳақлар ҳам, камчиликлар ҳам бор. Улардан энг асо-сийси, нотик фикрича, шун-дан иборатки, улар ҳали одамлар билан кам мулоқот-да бўлишди, жойларга кам-дам боришмоқда, кам ердан беришмоқда. Холбуки, улар бу соҳада жуда кўп иш қилишлари мумкин эди!

7 февраль эрталабги мажли-сдаги музокараларни КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Тожикистон Компартияси Марказий Ко-митетининг биринчи секрета-ри Қ. Маҳмамов бошлаб берди. У КПСС Марказий Комитети ҳаракат дастури-нинг лойиҳасини жуда кат-та сийсий аҳамиятга эга бўлган, партияни янгилашга қилинган ишларга яқун асайдиган ҳамда партияни ва бутун жамиятини янада ривожлантириш йўллари белгилаб берадиган ҳўжа-кат, деб атади. Бу дастур мухо-кама қилиниб, тугатилар кiritилганидан кейин пар-тия ўзининг съездида бори-ши мумкин бўлган негиздир.

Сталенизм йилларида, сўнгра эса турмушчи йилла-рида социалистик қурилиш-да кўп тақаларга, чеклини-ларга ва социалистик қури-лишнинг ленинчи принци-пларини тўғридан-тўғри бу-зилганга йўл қўйилди. Бу-ларнинг барчаси учун пар-тия таъинлики, масъулиятини ўз зиммасидан соқит қила-ётгани йўқ, бундай қилишга ҳақли ҳам эмас. Ҳақто қай-та қуриш шароитида ҳам партия кадрларининг барча-си ўз умрини яшаб бўлган эски раҳбарлик усулларидан воз кечмаганлиги муноса-ба-ти билан билдирётган таъ-налар ҳам асослидир.

Бироқ партия Октябр ре-волюциясидан бошлаб амал-га оширган ҳамма ишларни йўққа чиқаришга уриниш-лар, партия ташаббуси бил-лан бошланган қайта қуриш йилларида эришилган барча ютуқларни инкор этишга уринишлар тушунмовчилик ва қатъий норозиликни кел-тириб чиқармоқда. Тожик-истон коммунистларининг раҳбария қайта қуриш орқа-га қайтмаслигининг қабили бўлган, қайта қуришни мўлжалланган маррага ет-кази, Совет Социалистик Ре-спубликалари Иттифокнинг сақлаб қолиш ҳамда янги негизда мустахкамлаш учун барча зарур нарсаларга эга бўлган бирдан-бир реал ку-чи — партияни оғуришдан-тириш, парчалаб юбориш йўлидаги қай қандай ури-ниш

• Халқ номзодлари •

ОВОЗ БЕКОР КЕТМАСИН

САЙЛОВЧИ МУЛОҲАЗАЛАРИ

булиб келдик. Бўлаётган жа-
равиларга, ҳоҳлаган тақдир-
мида ҳам, тасвир этолма-
дик, муносабатимизни бил-
диришди. Энди эса кела-
жак тақдиримизни маълум
маънода ўз оғини, қўли-
миз билан яратадиган пайт
келди. Орта бироз бўлса
демократия тажрибаси бор.
Булар СССР халқ депутат-
лиги сайловлар, Шўролар-
нинг I ва II Съездлари, улар
оралиғидаги сессиялар.

Албатта, бу галги сайлов-
лар ривожланишда ўтмишда
демократия тажрибаси бор.
Булар СССР халқ депутат-
лиги сайловлар, Шўролар-
нинг I ва II Съездлари, улар
оралиғидаги сессиялар.

да муқобил номзодлар йўқ-
лиги сайлаш, яъни таянлаш
хуқуқимизни чекласа, мавзе
сайловчилари вакилларнинг
конференцияси эса сайловчи-
лар ишонч билдирган ҳар
бир номзоднинг сайлов олди
курашида қатъий ҳуқуқий
уларнинг айримларини
мажмур қилади. Истиқомат
жойларидан номзод курсат-
тиш жамоат ташкилотлари
ва меҳнат коллективларидан
номзод курсаттишга нисбатан
қийинроқ шароитга қўйил-
ди. Шу билан бирга номзод-
лар орасида икки хил таба-
қаланиш яққол кўриниб қо-
лганлиги, яъни бир томонда
партия, совет, ҳўжалик ва

Шўроларнинг фаолияти би-
лан боғлиқ бўлади.

Албатта, сайланадиган
вакиллар халқимизнинг дар-
дини, озу-умидини тушуниб
етган, жонқуяр, фидокор,
зукко, доно, урдабурро, ку-
рашчан, фаол кишилар бўли-
шига интилишимиз керак.
Шу боис ҳеч биримиз ўзи-
мизни сайловлардан четта
олмайлик, демократик ҳуқу-
қимиздан фойдаланайлик,
бир жон, бир тан бўлиб ўз
жумҳуриятимизга мос фуқа-
ролик бурчимизни адо этиб,
халқимизнинг муносиб ном-
зодларини депутат қилиш
учун фаол курашайлик. Ҳа,
худди шундай, курашайлик!
Муносиб номзод бўлса, ёқ-
лаб бўлмаса, қарши овоз
берайлик. Майли, қайта овоз
бериб бўлиш, ёки қайта
сайлов. Лекин халқ вакилини
сайлашда адиллик!

Каримжон ОРНОВ,
Исмом ОТАЖОНОВ,
илмий ходимлар.

БЎЛАЖАК ДЕПУТАТГА ОЧИҚ ТАЛАБНОМА

ТОШКЕНТ шаҳридаги 55-Ол-
мазор сайлов мавзесидан жум-
ҳурият халқ депутатлигига ном-
зоди кўрсатилган Тошкент халқ
ҳўжалиги институтининг ректо-
ри А. Ғуломовга бир гуруҳ
сайловчиларнинг очик нақо-
си:

● 1. Утган йили қабул қи-
линган, Ўзбек тилининг ҳуқу-
қий мақомини белгилаб бер-
ган қонуннинг қозғоғида қолиб
кетмаслигини ва унинг янада
мукаммал бўлишини истардик.

● 2. Жамиятимизда жиноят-
чилик кўпайити, қадриятлари-
миз, миллий ҳислатларимизни
йўқотаямиш, буларнинг ҳам-
масига урф аъёнларимиздан
узилганимиз сабабдир. Шунинг
учун, жумҳуриятнинг муқтақил
халқ таълими нозирлиги зарур
ҳолларда баъзи фанларни қис-
қартирса ёки янгилик тарика-
да бошқа фанларни кирит-
са, Одоб-ахлоқ, руҳий тарбия-

га оид китоблар чоп этилса
маъқул бўларди.

● 3. 1991 йилдан жумҳурия-
тимиз ўлиқ ҳўжалик ҳисобига
ўтади. Шунинг учун худуди-
миздаги ер, сув, қазилма бой-
лиқларнинг жумҳуриятнинг
бўлишини таъминловчи қонун-
лар қабул қилинишини ёқлаб
чиқишини сўраймиз. Бун-
дан тушган маблаг биринчи
навбатда маорифга, Оролни
саклашга ва табоботга сарф-
ланса.

● 4. Хонадонларга телефон
тушиб беришда, болаларни
маънавий ўқийдиган 128-мактабнинг,
боғчаининг аҳолини яхшилашда
ёрдам беришнинг истадики.

Э. УМАРОВ, О. ИСМОИ-
ЛОВ, М. ЮНУСОВ, М.
ФАЙЗИЕВ, У. ХУДОЙБЕ-
РАНОВ, З. УСАРОВА,
II, III Чарх-Камолон маҳал-
лалари.

Юсуп Файзиёвич ФАЙЗИЕВ

Республика миқёсдаги шах-
сий пенсиякор, 1938 йилдан
КПСС аъзоси Юсуп Файзиёвич
Файзиёв 80 йилда вафот этди.
Юсуп Файзиёвич Файзиёв ўз
меҳнат фаолиятини 1931 йилда
колхозда ҳисобчиликдан бош-
лади. Сўнг ўқитувчилик қил-
ди, кишлоқ Шўроси раиси ва
кишлоқ Шўроси раиси бўлиб
ишлади. Юсуп Файзиёв колхоз
тузғунини мустақамлашда, ер
ислохотини ўтказишда, савдо-
сизиликни тугатишда актив иш-
тирок этди.

Юсуп Файзиёв 1940 йилдан
партия ишда бўлди. Вороши-
лов номида раёонко котиби-
нинг ёрдамчиси, 1941—44 йил-
ларда Жалолқудуқ ноҳия пар-
тия комитети котиби, 1945—46
йилларда Ойми ноҳиясида ик-
кинчи котиб вазифасида иш-
лади. 1948—50 йилларда Ойми
ноҳиясида раёонконинг бирин-
чи котиби, 1952—54 йилларда
Жалолқудуқ ноҳиясида раё-
онконинг биринчи котиби бўл-
ди. 1955—58 йилларда Ойми
ноҳияси ижроия комитетининг
раиси, 1959 йил январь ойидан
бошлаб Ўзбекистон колхоз-
нинг, 1966 йилдан Свердлов
номи қўшқоннинг раиси, 1971
йил Свердлов номи совхоз-
нинг директори бўлиб ишлади.

У пенсияга бўлишга қара-
май, 1973—75 йилларда Свер-
длов кишлоқ Шўросига раислик
қилди.

Юсуп Файзиёвич Файзиёв
қардаш ишлагани, ўзининг
ташқиқотчилигини намойиш
этди. Тошхирлар ҳар бир ва-
зифага ўта масъулият билан
ёндашди.

Юсуп Файзиёв 1947 йилдан
1971 йилга қадар Андижон,
Тошкент вилоятлари партия
комитетларининг аъзоси бўл-
ди. Бир неча бор вилоят Со-
вети депутатлигига сайланди.
Унга «Ўзбекистонда янги
қўрғатган патхор» унвони бе-
рилган, икки марта Меҳнат
Қизил Байроқ, Октябрь рево-
люцияси, Ҳўрмат белгиси ор-
денлари, Ўзбекистон ССР Олий
Советининг Фахрий ёрлиқлари,
медаллар билан тақдирланган
эди.

Қардон дўстиимизнинг ёр-
қини хотираси қалбимизда
ҳамisha сақланб қолади.

БИР ГУРУХ ДўСТЛАРИ.

ПЕНСИЯГА ҚўШИМЧА

КОМПРЕССОР заводи
жумҳуриятимиз пойтахти-
даги кеска корхоналардан
ҳисобланади. Унинг бағри-
да меҳнат қўйида ўсган қў-
лаб кеска ишчилар эндил-
да қарилди пенсиясига чи-
қишган. Уларнинг айрим-
лари қардон корхоналарда
меҳнат қилишмоқда. Ҳўри-
ғи кунда пенсия ёшидан
ўнлаб кеска ишчилар кол-
лектив сафига Қ. Андронов,
И. Мошқин, К. Мухидинов
ва бошқалар пенсияни ҳам,
маошларини ҳам тўла олиш-
ти.

Ишлай олмайди, бу-
нинг устига ҳам миқдорда
пенсия олаётган кеска ком-
прессорлар ҳам эътибор-
дан четта қолмаётгани. Кор-
хона маъмурияти, жамоат
ташқиқотлари уларга моддий
ёрдам кўрсатишпти. Ўтган
йили икки минг етти юз сўм
ёрдам пули берилди. Бу йил
уни янада кўпайтириш на-
зарда тутилди.

Б. АБДУРАШИДОВА.

Муҳаррор ўринбосари Р. УМАРОВ.

Ўзбекистон Журналист-
лар уюшмаси Тошкент та-
шқиқот республиканинг кес-
ка журналилардан бири,
УзТАБ саноат-иқтисод ре-
дакцияси мудир

Юрий Григорьевич
КРУЖИЛИНИНГ
бевақ вафот этганини
маълум қилади ва марҳу-
мининг қариндошлари ҳамда
яқинларига чўқур таззия
изҳор этди.

Тошкент вилояти агро-
саноат комитети Ўрта сулу
районларда бирлашмас
коллективни бош ижтисор
Т. Х. Файзиёвга отаси

Юсуп
ФАЙЗИЕВНИНГ
вафот этганини муносабати
билан чўқур таззия изҳор
қилади.

«ҚИШЛОҚ ТАШВИШЛАРИ— МЕННИНГ ТАШВИШЛАРИМ»

ТАНИШИНГ: Замира РўзМАТОВА: 1947
йилда Ғалаба ноҳиясида Гул қишлоғида ту-
тилган. Ўзбек. 1973 йилдан КПСС аъзоси.
1986 йилда Тошкент кишлоқ ҳўжалик инсти-
тутини битирган. Олий маълумотли агроном.
Меҳнат фаолиятини 1961 йилда оддий иш-
чиликдан бошлаган. 1973 йилда механизатор-
лик курсини битирган. Дастлаб «Коммунизм»
совхозда механизатор, 1986 йилдан зено
бошлиғи бўлиб ишлапти. 93-Янгиҳаёт сайлов
мавзесидан Ўзбекистон ССР халқ депутатли-
гига номзод қилиб рўйхатга олинган.

— Ҳар ҳўлда депутат бў-
либ сайланган биринчи на-
вбатда нимага қилишни ре-
жаллаштирайсиз?

— Қайта қуриш, ошқор-
лик демократия тўғрисида
диалогда гапларни очик
айтаймиш. Ҳўридагилар
бунинг жимғина эшитишпти.

МЕН ЗАМИРА РўзМАТОВА
анилар билан ҳам турли
йилларда қўрган, у ҳақда
кўп эшитган эдим, ҳеч су-
батдош бўлмаганим. Назар-
ида Замира опа гапга че-
чан бўлиб туролган. Ўй-
янгилшман. У ҳақини
қишлоқ аёли экан, қишлоқ
аёллари эса табиятан сода,
босиқ бўлишди. Бўлар-
булмаса арзончилик ҳам қилиш-
майд. Аммо номзод билан
суҳбатлашар эканман, бутун-
ғи кунда қишлоқ таъшиш-
ла «ҳақдан ошиб кетган-
лиғи ҳис қилардим. Зами-
ра РўзМАТОВА ҳар бир га-
пини ваъминлик билан ўйлаб,
асослаб гапирарди.

Совхозимизга ким кел-
са асосан ишлаб чиқаришдан
сўрайди. Очиги қанча пахта
берасиз, ўтган йили неча
тонна топиридингиз, деган
бир қонлидаги саволлар ме-
ҳамизга тегиб кетди, — дей-
ди З. РўзМАТОВА. — Ваҳо-
лаки, қишлоқларда ҳам
пахтадан бошқа гаплар бор-
ку. Ваъзан қишлоқ киши-
ларининг сабр-тоқатлигини
қимматга тушмаётганимиз,
деб ўйлаб қоламиз. Мана,
шаҳарлик ишчиларини олинг.
Бирон тақчиллик юз берса
дарҳол бош кўтаришди. Қа-
рабсизки, юқори ташқиқот-
лар уларнинг талабини тезла-
қондиришди. Қишлоқ киши-
сида эса адишса кучли. Ле-
кин адишмасинг отини қўр-
қиб қўймайлик керак-да.

— Замира опа, ҳамқишлоқ-
ларингиз неча айлан сиз-
ни депутатлигига номзод қи-
либ кўрсатишди, — сўрайман
ундан.

— Бунга аниқ жавоб бе-
ришим қийин. Лекин очиги-
ни айтсам, дастлаб бу так-
лифни эшитганимда рад
қилимоқчи ҳам бўлидим. Чун-
ки бугунги депутат ўз фи-
рига, мулоҳазасига, режаси-
га эга бўлиши керак. Халқ
иши бўлида қатъий кураша
билиши лозим. Кейин бил-
сам мен билан бирга номзо-
ди кўрсатилган бошқа аъ-
за-қўларим депутатлигига
Замиран дўш қилиш йўқ,
деб олдинроқ рад жавобини
берилди.

Энди эса халқ
ишончини оқимаслиққа ҳақ-
қим йўқ эди.

— Назаримда сиз аллан-
чон сизнинг сайловолди да-
стурингиз билан танишини
бошлаб юбордик шекилли.

— Дастур. Унинг бўла-
ни яхши албатта. Лекин у
қанчалки мукаммал, лишиқ-
пуста бўлмасин амалга ош-
са уч пул. Шунинг учун мен
одамлар билан учрашувлар
кўпроқ очик мулоқот қила-
яман. Бу мулоқотлар да-
мида ён дафтаримга қишлоқ
кишиларини ташвишлантира-
ётган янги-янги муаммолар-
ни қайд қилаяман. Қишлоқ
ташвишлари... Улар шунча-
ли йилгил қолгани, санаб
ўтишининг ўзи оғир.

ҳатто маъқуллашпти. Бу
яхши. Лекин амалда ҳеч
нарсга ўзгармапти-ку, дейи-
шмоқда одамлар. Бу ёмон ал-
батта, шундай эмасми? Дар-
ҳақиқат, эънинг жазираси-
да ҳам, ҳўриги изғиринди
қулларда ҳам саҳармардонда
иссиқ ўринни тарк этиб да-
лада чиқаётган кишиларнинг
аҳоли, турши-турмуши қан-
дай кечаяпти? Уларнинг қа-
мида 60—70 фоизини аёл-
лар ташқил этади. Ойига
60—70 сўм маош олишпти.
Унда эса олти-еттига жу-
жабирдек жон. Қишлоқ ша-
ҳар эмас, бизда икки сўмдан
гўшт йўқ. Мол гўшти бе-
шолти сўм, қўйини саккиз
сўм. Энди ҳисоблаб кўринг-
ки, уларни олаётган маоши
нимасига етсин.

Иккинчи масала — ик-
кинчи муаммолар. Бугун
биргина бизнинг «Комму-
низм» совхозини худудда 6
миңдан ортиқ аҳоли яшай-
ди. Лекин қишлоқларимизда
газ йўқ. Аҳоли 30-йилларда
газга ўтказилган бўлиб, кун
кечирмоқда. Иккинчи суҳ ҳам
танқис. Болалар боғчалари,
мактаблар етишмайди. Мада-
ний-маиший хизмат ўққорлари
ҳақида гапирмаса ҳам бўла-
ди. Тўғри, сўнгги йилларда
совхоз маъмурияти бу маса-
лаларни ҳал этишга қатъий
қиришмоқда. Аммо қўли
қалталай қилапти. Қури-
лиш материаллари топилмай-
ди, топилса қурувчи йўқ. Қо-
лаверса, бу ишларга катта
маблаг керак. У эса ҳамма
колхоз-совхозда ҳам етарли
эмас. Энди ҳақли савол ту-
ғилади. Нима учун шаҳар-
ликлар учун ҳамма нарсга
уй-жой, социал объектлар,
мактаблар, санъат саройлари
ва ҳоким. Давлат томони-
дан қуриб берилади-ку, қи-
шлоқларда фақат ҳўжалиқлар

Фаровонлиқнинг боши— ИЖТИМОЙ ТЕНГЛИК

дунёда фақат бир нарсдан
бошқа ҳамма нарсанинг эъни-
ни қилса бўлади. Фақат иш-
тиёқ, эътиқод, имон бўлса,
ба. Мана, Ҳўри Тошкент
қишлоқ ҳўжалик институтини
талабаларининг нафақат илм
олишлари, балки ҳўриқ чи-
қаришлари учун ҳам шарио-
лат яратилган. Синфхоналар
ўқувнинг техник воситалари
билан жиҳозланган, замона-
вий электрон ҳисоблаш ма-
шиналари ва энг янги ком-
пьютерлик техникаси бўлган
телевизион ҳамда ҳисоблаш
марказлари ишлаб турибди.
Талабалар фойдаланаётган
кўтубхонадаги китоб фонди
миллион нускадан ошди.
Ҳамма талабалар, шу жум-
ладан, оилавийлари ҳам ётоқ-
хоналарда жой билан таъ-
минланган. Минг ўринли ош-
лаш, чойхона, тез ёрдам хиз-
мати билан бирга поликлини-
ка, дорихона, профилекто-

рий, спорт-соғломлаштириш
лагери, усти ёниқ сузиш ҳав-
заси бўлган мукаммал спорт
иншооти, ҳовузли ҳаммом,
манций хизмат уйи...

Лекин бошқа олий ўқув
юртларида ҳам шариоат шун-
даймикин? Бу масала ном-
зоднинг ҳам дилида бор, акс
ҳўлда ҳаракат дастурида қи-
йидаги ёзув бўлмасди: «Бош-
қа олий ўқув юртлари ва
техникумларда ҳам шундай
шариоат яратилиши учун, та-
лаба ва ўқувчиларга чинакам
гамхўрлик қилиниши
учун курашаман». Бунинг
учун, аввало, мактаб ислох-
оти амалда бўлиши керак.
Номзоднинг нияти шу соҳа-
да энг шимариб, фаолият
кўрсатиш. Мўҳими — мак-
табларда бир сменада ўқи-
тишни таъминлаш, ўқув
жараёнларини компьютер-
лаштириш, 1—5 синф ўқувчи-
ларини бепул, аммо, сифатли

овқатлантиришга ўтишни
тезлаштириш зарур.

Э. Шайхон номзод сифа-
тида ўз олдинга яна бир ма-
сад қўйган. Агар депутат
қилиб сайланса, аввало, жум-
ҳуриятимиз қишлоқларидаги
экологик вазиятни соғлом-
лаштиришга астойдил қири-
шади. Бу боралдаги энг тў-
ри йўл — қишлоқ ҳўжалик
зараркундаларига қарши
курашда заҳарли дорилардан
мутақо воз кечиб, ҳашарот-
га қарши унинг қўшандаси
билан курашишга яъни био-
логик усулга ўтиш. Инсти-
тутда жумҳуриятдаги ҳамма
биология фабрикалари ва
лабораториялари учун мута-
хассислар тайёрлаб бериш
имкониятлари бор. Бундан
ташқари, ҳамма ерда эмта-
мофгар ҳисабини қўпайти-
риш учун зарур шарт-шари-
оатлар яратиб берилади.

— Аммо умумий фаровон-
лиқнинг боши — ижтимоий
тенгликдир, — дейди ном-
зод Э. Шайхон. — Меҳнат
қилиши ҳамма ерда бирдек,
меҳнатига яраша яшаши ке-
рак.

Номзоднинг ниятига биз
ҳам қўшламиз. Чунки, бу
нийат — халқ дилидаги холис
ниятдир.

А. ЯЎЛДШЕВ.

Суратда: Э. Т. Шайхон
сайловчилар даврасида.

МАТБУОТ ФИДОЙИСИ

«МЕНИ бошлиқликдан ўрин-
босарликка ўтказишнинг ил-
тимоси қиламан.» Жумҳу-
рият алоқа нозирлигинда «Со-
юзпечать» вилоят бошқармаси
бошлиғи Б. Мирзавезов бу
аризасини ўқиб таъжублан-
ишди. Нозирлигининг бошлиқ-
ка ҳеч қандай жиддий эъти-
розлари йўқ эди: вилоятда
обуна ҳажмлари ортиб бо-
рар, бошқа топириқлар ҳам
уддаланаётган.

— Бу лавозимга мендан
муносиб одам бор, — изох
берди Баҳром Маҳмудович.
— «Союзпечать» жумҳурият
бошқармасидаги ўзгаришлар
натijasида Эгамберди Ҳамид,
доғича бошқа ишни тақлиф
қилишди. Ҳўри мен эъла-
лаб турган лавозимга у киши-
дан муносиби йўқ.

Тўғрисики айтаверайлик,
бунга мардлар кўп эмас. Ле-
кин бу ерда гап биргина
мардликка эмас. Эгамберди
вакил «Союзпечать»нинг ҳам-
ма хизматчилари ўз касби-
ни моҳир, чинакам мат-
буот фидойиси, деб биларди-

лар. У Баҳром Мирзавезов
ҳам устозлик қилган. Шогирди
вилоят бошқармасининг бош-
лиғи лавозимини эгаллагунча
ҳомийлик қилиб келган...

Ҳаётда бошини сўкмаган
эшик қолмайдиганлар ҳам,
ёшигидан бир ишга кўнгли
қўйган кўнглилар ҳам учраб
туради. Эгамберди Ҳамидов
иккинчи тоифага мансуб ки-
шилардан. У 1959 йилда алоқа
бўлимига матбуот тарқату-
чи бўлиб хизматга кирган
эди. Армия хизмати даврини
ҳисобга олмаса шундан бу-
ён шу соҳада ишлади. «Со-
юзпечать» Тошкент шаҳар,
кейин вилоят бошқармаларида,
1982 йилдан 1988 йилгача эса
жумҳурият матбуот тарқатиш
бошқармасига раҳбарлик қил-
ди. Жумҳуриятимизда, шун-
инингдек, вилоятимизда мат-
буот наشرлари қизикчи
ортганинида Э. Ҳамидовнинг
хизматлари катта.

— Бугунги кунда вилоятим-
из шаҳар ва қишлоқлари-
даги хонадонларга 2 миллион
нускадан ортиқ рўзнома ва

журналлар етказиб берил-
пти, — дейди бошқарма бош-
лиғи. — Бошқарма қилиб ай-
тганда амалда ҳар бир оила
муштарий.

Вилоят «Союзпечать» бош-
қармасининг бундан ташқари
260 дан ортиқ дўкочалари
ҳам бор. Уларда кунига 210
миң нускадан ортиқ матбуот
нашрлари тарқатилади, йилга
ўртача 8 миллион сўмлик савдо
хизмати кўрсатилади.

Эгамберди Ҳамидовнинг
ташаббуси билан ҳар бир но-
ҳияда иттифоқдош жумҳурият-
ларда нашр этиладиган асосий
рўзномалар ва журналлар
билан савдо қилиш ҳам йўл-
га қўйилди. Аҳоли талаби
ҳисобга олиниб Тошкент, Ор-
жоникда, Чиноз, Коммуни-
стик ноҳияларида ўнга яқин
«Союзпечать» дўкочалари
очилди.

Бошқарма бошлиғи фаол
жамоатчи ҳамдир. У алоқа
ходимлари кесбага уюшма
вилоят қўмитаси тақдирли
комиссиясининг жумҳурият
фидоилистлар жамиятининг раи-

А. НОСИРОВА.

МАҲАЛЛА МУАММОЛАРИ АЙТИЛДИ

бағрида тарбиялади. Кейин
у Тошкент, Қўбўшиш рай-
онлари партия, совет апа-
ратларини, пойтахт область
ижроия комитетига, Ўзе-
бекистон Компартияси Марка-
зий Комитетига фаолият
кўрсатди. Бу орада Москва-
да ўқиб ўзининг сиёсий би-
лимини, партиявий етакчи-
лик бўйича малакасини яна-
да оширди.

Қарда ишлагани кам-
тарлиғи, ўзига ва бошқалар-

га бирдек талабчанлиғи, хиз-
мат бурчида саводати билан
ақралиб турди. У қатор Со-
ветларининг депутатли сифа-
тида сайловчилар нақала-
рига ҳамisha ҳўржаовоблик
муносабатига бўлди.

Мана, унинг фаолиятдан
биргина мисол. Тошкент
шаҳрига ўтмасдан аввал
«Оқтепа» маҳалласидан
Энгелс номи 27-(Киров
районидан) ҳўзирги 274-ўр-
та мактаб (иноси) ҳароб ҳол-

га келиб қолган эди. М. У-
марова бу мактаб капитал
ремонтни учун ижроия коми-
тети пул ажратишини ўзи
назорат қилди. Эндиликда
биноси эски бўлса-да, ши-
нагина биносини даргоҳида
болалар мамулияти билан
ўқимокдалар. Ўша йили ўр-
натилган спорт комплексида
шугулланмоқдалар.

Шунинг учун ҳам 93-сай-
лов мавзесидан район Сове-
тига, айни бир пайтда 13-
Киров сайлов мавзесидан

Ўзбекистон ССР халқ депу-
таглигига номзоди кўрсати-
лган Муҳаммад Маҳмудов
билан учрашувда сўзга чи-
ққанларнинг барчаси унга
ишонч билдиришди ва ном-
зоднинг дастурида ўз аксини
топган янги мактаб қуриш.
«Оқтепа» маҳалласи ички
йўлларини содлаш, электр
тармоғини янгилаш каби ре-
жаларни қўлаб-қувватлашди.

Сайловчилардан Отабий
ота Турсунов, Собир Мир-
валиев, Наби Саидов, Саид

Исаев, Убайдулла Маҳмамов
ва бошқалар халқа йўлга
светофор ўрнатиш, маҳал-
лаиқ газ билан таъминлаш,
аҳоли учун озука-ем сотади-
ган дўкон очиб бериш, йўл-
лар ремонтини тезлаштириш,
мактаб ўқитувчилари социал
шароитини яхшилаш, битта
ҳовлида бир неча оила эли
яшаётган ҳўжалиқларга уй-
жой қуриш учун ер участка-
си ажратиб сингари қатор
нақзаларни бердилар.

— Қўриб етганича топ-

шириқларинингизни бажариш-
га ҳаракат қиламан, — деди
учрашув сўзида сўзга чи-
ққан М. Умарова, — лекин
ҳаммасини ҳам эмас, қў-
қур ватда беришдан ёмон
йўқ. Биринчи навбатда йўл-
лар ремонтни, электр тармоқ-
ларини янгилаш амалга оши-
рилади. Сўнгга мактаб қу-
рилишига киришдилади. Қол-
ган нақзаларни ўраниб чи-
қиб, иложи борча рўбига
чиқаришга интилавераман.

Учрашув иштирокчилари
ўз номзалари учун 18 фев-
раль кўни яқдиллик билан
овоз беражақларини билди-
дилар.

С. ҲАСАНОВ.